

گام اساسی اجرای سند تقویت نظام شبکه بهداشت در نظام سلامت

معاونت بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی لرستان

(در حوزه نیروی انسانی، جذب نیروی بهورز مورد نیاز خانه های بهداشت)

مقام معظم رهبری در بیانات مختلف خود بر اهمیت تقویت نظام بهداشت و سلامت تأکید فراوان داشته‌اند. ایشان نظام بهداشتی را از ارکان اصلی جامعه اسلامی می‌دانند و همواره بر بهبود ساختارهای آن برای تأمین سلامت مردم تأکید کرده‌اند. برخی از نکات کلیدی در مورد نظر ایشان در زمینه تقویت نظام شبکه بهداشتی عبارت‌اند از:

۱. پیشگیری مقدم بر درمان

ایشان تأکید دارند که پیشگیری باید در رأس برنامه‌های نظام سلامت قرار گیرد. فرهنگ‌سازی در زمینه مراقبت‌های بهداشتی و ترویج سبک زندگی سالم از جمله اولویتهایی است که مقام معظم رهبری به آن اشاره کرده‌اند.

۲. عدالت در دسترسی به خدمات بهداشتی

رهبر انقلاب اسلامی همواره خواستار ایجاد عدالت در ارائه خدمات بهداشتی و درمانی در سراسر کشور هستند. به ویژه برای مناطق محروم و کمتر توسعه‌یافته، ایشان خواهان تقویت شبکه‌های بهداشتی برای دسترسی آسان‌تر مردم به خدمات مورد نیاز هستند.

۳. توسعه شبکه بهداشت اولیه (PHC)

ایشان بر توسعه شبکه بهداشت اولیه به عنوان یکی از موفق‌ترین دستاوردهای کشور تأکید دارند و خواستار ارتقای آن با استفاده از فناوری‌های نوین و گسترش خدمات آن در همه مناطق هستند.

۴. استفاده از فناوری‌های نوین

مقام معظم رهبری همواره بر بهره‌گیری از تکنولوژی‌های جدید، مانند پرونده الکترونیک سلامت، سامانه‌های بهداشتی دیجیتال و سایر فناوری‌های مدرن برای بهبود عملکرد نظام شبکه بهداشت تأکید داشته‌اند.

۵. خودکفایی در تولید تجهیزات پزشکی و دارو

ایشان بارها بر ضرورت خودکفایی در زمینه تولید دارو، تجهیزات پزشکی و فناوری‌های مرتبط تأکید کرده‌اند. این امر برای تقویت نظام سلامت و کاهش وابستگی به خارج از کشور از دیدگاه ایشان حیاتی است.

۶. تربیت نیروی انسانی متخصص

ایشان به اهمیت تربیت پزشکان، پرستاران و کادر بهداشتی متخصص و متعهد اشاره کرده و تأکید دارند که نیروی انسانی ماهر و دلسوز، اساس تقویت نظام بهداشتی کشور است.

۷. مردم‌محوری در ارائه خدمات

از دیدگاه ایشان، نظام بهداشتی باید به گونه‌ای طراحی شود که مردم محور اصلی آن باشند. این شامل مشارکت فعال مردم در برنامه‌های پیشگیری و آموزش سلامت است.

رهبر انقلاب اسلامی نظام شبکه بهداشتی را یکی از ارکان اصلی پیشرفت و عدالت در جامعه می‌دانند. تأکید ایشان بر عدالت، پیشگیری، فناوری نوین و خودکفایی نشان‌دهنده رویکرد جامع‌نگر ایشان در تقویت این حوزه حیاتی است. در راستای تحقق عملی اجرای سند تقویت نظام شبکه بهداشت و در راستای تقویت نیروی انسانی مورد نیاز اقدام به جذب یکی از عناصر اصلی نیروی انسانی یعنی وجود بهورزان در خانه‌های بهداشت، یکی از پایه‌های اصلی توسعه خدمات درمانی و بهداشتی به ویژه در مناطق روستایی و کم‌برخوردار است. این نقش نه تنها در ارتقای سلامت عمومی بلکه در توسعه پایدار درمانی نیز بسیار مؤثر است. نقش بهورزان در توسعه درمان و سلامت

۱- دسترسی به خدمات اولیه درمانی و بهداشتی حضور بهورزان در خانه‌های بهداشت، دسترسی آسان‌تر به خدمات اولیه درمانی مانند واکسیناسیون، مراقبت‌های بارداری، و درمان بیماری‌های شایع را فراهم می‌کند. این امر باعث کاهش نیاز به مراجعه به مراکز درمانی شهری و بیمارستان‌ها می‌شود.

۲- ارتقای سطح سلامت جامعه آموزش اصول بهداشتی و پیشگیری از بیماری‌ها به مردم محلی، سطح آگاهی جامعه را افزایش می‌دهد و از شیوع بیماری‌های واگیردار جلوگیری می‌کند. تغذیه سالم، بهداشت فردی، و مراقبت از مادر و کودک از جمله موضوعات آموزشی است.

۳- کاهش هزینه‌های درمان ارائه خدمات پیشگیری و درمان اولیه توسط بهورزان، هزینه‌های درمانی سنگین را برای خانواده‌ها و سیستم سلامت کاهش می‌دهد. بیماری‌ها در مراحل اولیه شناسایی و درمان می‌شوند، که مانع از پیشرفت آن‌ها به مراحل جدی‌تر می‌شود.

۴- پایش و کنترل بیماری‌ها بهورزان با نظارت بر وضعیت بهداشتی روستا، شیوع بیماری‌های مسری را کنترل و اطلاعات آماری را به مراکز بالاتر ارائه می‌دهند. این امر امکان مدیریت بهتر بحران‌ها و بیماری‌های اپیدمیک را فراهم می‌کند

۵- توانمندسازی جامعه محلی بهورزان با آگاه‌سازی و مشارکت دادن جامعه در برنامه‌های بهداشتی، حس مسئولیت‌پذیری را در مردم تقویت می‌کنند. جوامعی که به خدمات بهداشتی پایدار دسترسی دارند، توانایی بیشتری در توسعه اقتصادی و اجتماعی خواهند داشت

۶- نقش در توسعه روستایی بهبود وضعیت سلامت روستاییان توسط بهورزان، باعث افزایش توان کاری و بهره‌وری اقتصادی می‌شود. سلامت عمومی بهتر، به رشد و توسعه کلی روستا کمک می‌کند. در این راستا مدیریت ارتقا شبکه استان لرستان

پس از ارزیابی‌های گسترده در نظام پایش شبکه‌ها و مشخص شدن کمبودهای نیروی انسانی در سطح مراکز بهداشتی درمانی استان و علی‌الخصوص بهورزان که بعنوان عنصر کلیدی و کاربردی معاونت بهداشتی در شبکه گسترده بهداشتی درمانی و همچنین خانه‌های بهداشتی در طی سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ و ۱۴۰۳ اقدام به جذب جمعا" ۵۱۵ نفر بهورز (در

سال ۱۴۰۱ به تعداد ۳۶۵ نفر بهورز و در سال ۱۴۰۲ به تعداد ۲۲ نفر بهورز و در سال ۱۴۰۳ به تعداد ۱۲۸ نفر بهورز) برای کلیه مراکز شبکه های بهداشتی درمانی استان نموده است که در طول دهه های گذشته براساس آمار و ارقام مستند و مستدل و قابل راستی آزمایی بی سابقه بوده است. براساس مستندات تعداد پست های بهورزی مطابق طرح گسترش مصوب وزارت متبوع ۱۳۹۲ نفر می باشد که در طی سالهای گذشته ۸۶۹ نفر مشغول بکار بوده که با افزایش ۵۱۵ نفر نیروی بهورز جدید میزان نیروی انسانی جذب شده به کل نیروهای موجود قبلی به میزان ۵۹.۲۶ درصد افزایش را نشان میدهد، که از این تعداد ۳۲ واحد، خانه های بهداشت ایجاد (تازه تاسیس) در آزمون های جذب سال ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ و ۱۴۰۳ بشرح جدول ذیل می باشد:

شهرستان	تعداد	خانه های بهداشت ایجاد
ازنا	3	باغموری- عشایری دلت آباد - عشایری دره تخت
الیگودرز	5	عشایری گلگلاب- برده دوره- الان- جلکان- تاپله
بروجرد	1	عشایری سرتپه
پلدختر	1	دال پری- عشایری چاله
دلفان	7	بلوط بازه- یارولی آباد نورعلی- مله کبودعلیا- چشمه خانی- اکبرآباد- عشایری گاوکش علیا- شترخفت
دورود	1	تنودر
سلسله	1	سراب سقاء
سپیددشت	1	لارکه
خرم آباد	3	کاروانسرای علیا- بیدهل- ملک آباد
چگنی	1	تل مینه
رومشکان	1	مرادآباد
کوهدشت	7	هرین خلیفه- سید صالح ضرون- عشایری علی داد- عالی رضایی - کول بادام- باویله- گرمه خانی
استان	32	

می توان نتیجه گرفت بهورزان در خانه های بهداشت، ستون اصلی نظام بهداشتی در مناطق روستایی هستند. حضور فعال آنها نه تنها باعث ارتقای سلامت عمومی می شود، بلکه به کاهش فشار بر بیمارستان ها و مراکز درمانی شهری و همچنین بهبود کیفیت زندگی در مناطق محروم کمک شایانی می کند.